

Gramatică

pentru clasa a VI-a

Capitolul 1. Vocabular și comunicare. Actualizarea cunoștințelor	3
Test de evaluare – Vocabularul	27
Capitolul 2. Ortoepie și ortografie	30
Fișă de evaluare	38
Capitolul 3. Verbul	40
Capitolul 4. Predicatul	63
Test de evaluare – Verbul. Predicatul	73
Capitolul 5. Substantivul	76
Test de evaluare – Substantivul	93
Capitolul 6. Pronumele	96
Autoevaluare	105
Capitolul 7. Numeralul	108
Fișă de evaluare	113
Capitolul 8. Subiectul	115
Evaluare	120
Capitolul 9. Complementul	122
Test de evaluare	131
Capitolul 10. Adjectivul	134
Evaluare	143
Capitolul 11. Atributul	145
Fișă de evaluare	150
Capitolul 12. Adverbul	153
Test de evaluare – Adverbul	159
Capitolul 13. Complementul circumstanțial	162
Test de evaluare	167
Evaluare finală	
Testul 1	169
Testul 2	171
Testul 3	173

Elemente de construcție a comunicării:

- Actualizare: cuvântul, unitate de bază a vocabularului; cuvântul și contextul; forma și sensul cuvintelor; categorii semantice: sinonime, antonime; câmpul lexical;
- Cuvântul: formă și sens (sensul de bază și sensul secundar, sensul propriu, sensul figurat);
- Rolul contextului în crearea sensului;
- Omonime. Cuvinte polisemantice.

Competențe specifice:

- Aplicarea conștientă a achizițiilor lexicale și semantice de bază, din limba română standard, pentru exprimarea corectă a intenției comunicative.
- Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale.
- Utilizarea deprinderilor dobândite pentru monitorizarea corectitudinii comunicării, prin raportarea la normă.
- Adecvarea textului scris la situația și scopul de comunicare.

1 Citește, cu atenție, poezia de mai jos și scrie în căsuțe câte un cuvânt-cheie identificat în fiecare strofă:

*Un vânt și-o ploaie necăjită
S-au repezit ca din senin
Și răpăie prelung pe frunze
Și-mi culcă florile de crin.*

*Grădina toată-i răscolită...
Ce tristă e grădina mea!
Pe-o creangă tremură de frică
Un pui plăpând de rândunică.*

*E singur, în bătaia ploaiei,
Și-n ciripitu-i rugător
Îmi spune să-i deschid fereastra:
Și eu deschid, el intră-n zbor.*

*Și iată-mi-l rotind prin casă
Și parcă nu mai e pustiu
În casa mea înveselită
De ciripitul lui zglobiu.*

*Dar iată... soarele s-arată...
Pe frunze picurii sclipesc
Și rândunelele, pe-afară,
În zboruri vesele vorbesc.*

*La glasul lor, grăbit, mă lasă,
Plăpândul pui de rândunea...
Mai vino, ploaie, înc-o dată
Să-l văd din nou în casa mea.*

(George Topîrceanu, *Rândunelul*)

- 3** Rândunica este una dintre cele mai îndrăgite păsări din țara noastră; completează primele două rubrici ale „bagajului” tău de cunoștințe. A treia rubrică o vei completa după citirea textului de mai jos.

RÂNDUNICA		
Știu:	Vreau să știu:	Am aflat citind:

- 4** Citește textul de mai jos, notând pe margine ✓ dacă informațiile sunt deja cunoscute, + dacă informațiile sunt noi, – dacă informațiile sunt diferite sau contrazic ceea ce știai și ? dacă acestea sunt neclare, simți nevoia de explicații suplimentare:

Rândunelele sunt printre păsările considerate vestitori ai primăverii. An de an, venirea lor ne produce o adevărată încântare, iar felul în care își construiesc, cu atâta migală, cuiburile, este uimitor. Acești mici arhitecți sunt de asemenea adevărați acrobați ai zborului și neîntrecuți vânători de insecte. Păsări delicate, rândunelele trezesc în sufletele celor mici interesul pentru viața păsărilor migratoare și fascinația față de aceste zburătoare.

Rândunelele sunt păsări de dimensiuni mici, având între 13 și 20 de centimetri. Trăiesc în emisfera nordică, în Asia, Africa, Europa și America de Nord. Cele din Europa sunt păsări migratoare, care locuiesc pe acest continent din primăvară până în toamnă, iarna petrecând-o în Africa.

Cea mai cunoscută este hirundo rustica, rândunica obișnuită, numită și rândunica domestică. Aceasta este o pasăre cu spatele și capul de culoare negru-albăstrui, pieptul alb și gușă de culoare roșcată. Are o siluetă foarte elegantă, iar coada este terminată cu două pene mai lungi și subțiri – celebra coadă de rândunică în formă de V.

Rândunica își alege habitatul (adică locul în care trăiește) în funcție de prezența insectelor zburătoare cu care se hrănește (musculițe, libelule, furnici zburătoare și altele). Ea poate atinge o vârstă de până la 8-10 ani, iar viteza cu care zboară ajunge la 160 de km/oră. (...)

Rândunica face 3 până la 6 ouă, din care ies pui. Aceștia sunt hrăniți apoi cu insecte, uneori chiar cu câte o libelulă mai mare decât ei! S-a calculat că pentru hrănirea tuturor puilor, o rândunică ajunge să facă nu mai puțin de 400 de zboruri pe zi!

După ce puii au crescut, ei nu mai sunt hrăniți de părinți, pentru a-i determina să iasă din cuib și să învețe astfel să zboare.

(Rândunelele – www.lumea-copilor.ro)

5 Plasează cuvintele subliniate în primul paragraf pe una dintre cele două coloane, în funcție de sensul lor din text:

Sens obișnuit:

Sens neobișnuit:

6 Organizează informațiile din text, utilizând schema:

Caracteristici:

- dimensiunea:
- culorile:
- forma cozii:

RÂNDUNICA

Locul unde trăiește:

Cele din Europa:

- de primăvara – până toamna:

- iarna:

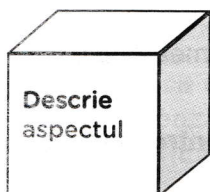
Hrana:

Înmulțirea:

- cuibul:
- ouăle:
- puii:

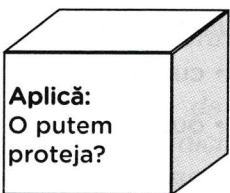
Deplasarea:

7 Ai un zar care, pe fiecare față, are scris câte un verb (cel subliniat); presupune că, la rostogolire, ar cădea, pe rând, pe fiecare față; scrie câteva rânduri la fiecare cerință, folosind cuvinte ce exprimă informații din text sau reflectă experiența și gândurile tale proprii:

- 8 Citește, cu voce tare, cât mai expresiv, poezia *Un porumbel* de Elena Farago. Completează apoi tabelele, folosind cuvinte potrivite din text:

<i>Un porumbel căzut-a, din zbor, pe-o stâncă-n mare, Și-i mic de tot <u>săracul</u>, de-abia <u>a prins</u> să zboare!... Vin valuri mari și-n stâncă se lovesc, și lui i-e frică, Și trist și-ascunde capul, și-aripile-și ridică Când stropi săriți din valuri pe pene-i cad și-l udă, Dar piuitul jalnic nu-i nimeni să-l audă!...</i>	Cine?	
	Ce a făcut?	
	Unde?	
	De ce?	
	Cum se simte?	
<i>Ci iată-o porumbiță că-n zbor zorit sosește: E mama lui ce-l cată, plângând, de când lipsește. Și-i lângă el acumă și-l ciugulește <u>dulce</u> <u>Să-i treacă</u> spaima și-apoi să meargă să și-l culce.</i>	Cine?	
	Ce a făcut?	
	Unde?	
	Cum se simte?	
<i>Și-ncet spre cuib acum zbura-vor împreună – Să-l încălzească mama, să adoarmă – Noapte bună!...</i> (Elena Farago, <i>Un porumbel</i>)	Cine?	
	Ce a făcut?	
	De ce?	

- 9 Scrie sinonime pentru sensul din text al cuvintelor subliniate în poezia *Un porumbel*.

săracul = _____
a prins = _____
dulce = _____
să treacă = _____

- 10 Alcătuieste câte o propoziție cu fiecare dintre cuvintele de la exercițiul anterior, în care acestea să aibă un sens diferit.

11 Scrie în cadranele de mai jos cuvinte sau enunțuri referitoare la poezia de la exercițiul 8.

Cuvinte-cheie

Sentimente

Ai trăit vreă experiență
asemănătoare?

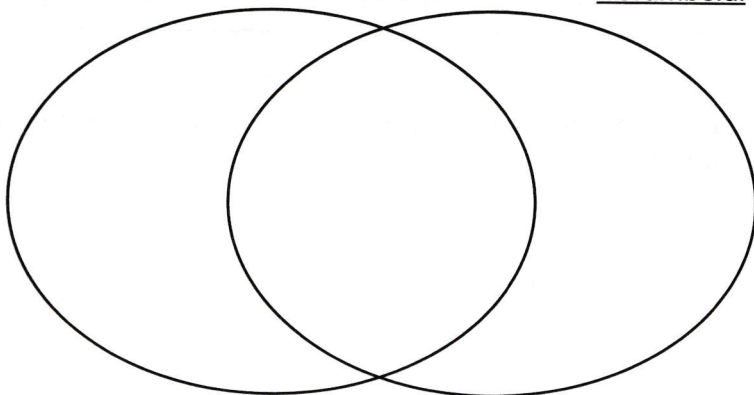
Ce învățătură desprinzi din text?

12 Documentează-te despre porumbel, citind articole din reviste, manuale, navigând pe internet sau urmărind emisiuni TV, apoi scrie câte cinci cuvinte care să exprime asemănări și deosebiri dintre porumbel și rândunică, după figura:

Rândunica

Asemănări

Porumbelul

13 Citește textul, apoi propozițiile de mai jos referitoare la acesta și încercuiește, după cum este cazul, A (adevărat) sau F (fals):

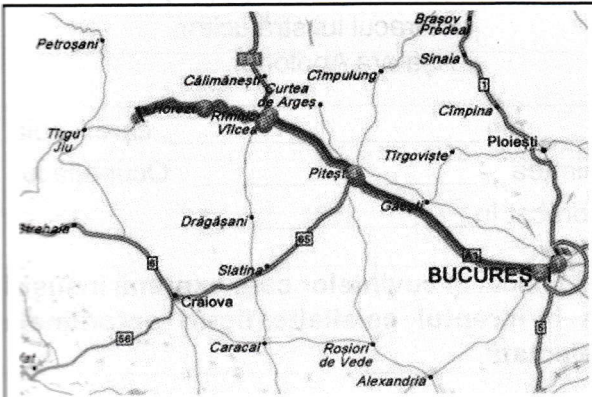
În acest sfârșit de săptămână toamnă am fost pe la Horezu. Am mai fost de nenumărate ori în aceste locuri încărcate de istorie, însă pentru prima oară am vrut să înțeleg mai multe despre simbolurile pictate de meșterii olari pe ceramica de Horezu. Am să încep cu Cocoșul – „marca” acestei localități. Cocoșul este pasărea care vestește răsăritul soarelui, începutul unei noi zile, poate chiar o nouă viață și un nou început. Așadar, Cocoșul este un simbol al luminii și al biruinței acesteia asupra întunericului. Se spune că în noaptea de Sfântul Andrei, cântecul cocoșului cheamă îngerii să vină să alunge strigoii. Să nu uităm că el este și șeful

curții, domnind maiestuos peste găini. Devine astfel un simbol al puterii, al bărbăției și al curajului. Simbolul Cocoșului se regăsește în mai toate culturile. În mitologia greacă, Cocoșul era asociat zeului soarelui – Apollo. Pentru vikingi reprezenta vitejia. Este emblema Franței (cocoșul galic) și a fost folosit în timpul Revoluției Franceze, ca simbol al supremației. Scoțienii l-au văzut ca un intermediar al vindecării, iar popoarele arabe considerau că această pasăre are puterea de a chema îngerii păzitori. Multe dintre aceste simboluri asociate cocoșului se regăsesc și în cultura noastră, iar o farfurie de ceramică ce poartă simbolul Cocoșului de Horezu va aduce cu siguranță lumina în casă.

(Simboluri universale în ceramica de Horezu, www.hranatate.ro)

a) Autoarea articolului a fost pentru prima oară la Horezu.	A / F
b) Marca localității Horezu este Cocoșul.	A / F
c) Cocoșul este un simbol al biruinței luminii asupra întunericului.	A / F
d) În noaptea de Sf. Andrei, cântecul cocoșilor alungă lupii.	A / F
e) Cocoșul galic este emblema Scoției.	A / F
f) Cocoșul este pictat pe farfuriile de către meșterii din Horezu.	A / F

14 Scrie în tabel patru întrebări pe care ți le-ar putea adresa cineva care intenționează să ajungă de la București la Horezu, pentru a vizita Târgul anual de ceramică organizat în această localitate. Întrebările trebuie să presupună răspunsuri simple, (doar *da* sau *nu*).

	Întrebare	Răspuns: DA/NU
	1.	
	2.	
	3.	
	4.	

15 Citește și explică semnificația următoarelor proverbe și zicători românești:

Cu o rândunică nu se face primăvară.

Fiecare pasăre pe limba ei pierde.

Corb la corb nu-și scoate ochii.

Nu da vrabia din mână pe cioara de pe gard.

16 Citește versurile următoare, selectate din *Cartea cu Apolodor* de Gellu Naum; completează spațiile punctate cu informațiile din text:

La circ, în Târgul Moșilor,
Pe gheața unui răcitor,
Trăia voios și zâmbitor
Un pinguin din Labrador.

„ — Cum se numea?”

„ — Apolodor.”

„ — Și ce făcea?”

„ — Cânta la cor.”

Deci nu era nici scamator,
Nici acrobat, nici dansator.
Făcea și el ce-i mai ușor.
Cânta la cor.

Era tenor.

Grăsuț, curat, atrăgător,

În fracul lui strălucitor,

Așa era Apolodor.

Apolodor era un _____ din _____, care locuia la _____. El se simțea _____. Ocupația lui era _____. Era îmbrăcat în _____.

17 Scrie, sub prima figura, câmpul lexical al cuvintelor care exprimă însușiri ale lui Apolodor; apoi scrie în dreptul celeilalte figuri antonimele corespunzătoare cuvintelor selectate.

_____ ≠ _____
_____ ≠ _____
_____ ≠ _____
_____ ≠ _____

[illegible]